

ARADI KÖZLÖNY

51. évfolyam, 141. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

Szerda, 1936. június 24.

Népszövetség és nemzetkisebbségek

Írta: Jakabffy Elemér dr.

Ma már alig akadhat az események megfigyelői között olyan, aki meg nem állapítaná, hogy a Népszövetség az olyan jogsérelmeket, amelyeket fegyverrel hajtanak végre, meggátolni, de sőt megtorolni sem tud. A wilnai ügy, a Memel-vidék elfoglalása, a japán-kinai konfliktus, a Chaco-háború és az olasz-abesszin viszály mind ezt igazolják.

Mi, akik az események megfigyelői közül valamelyik nemzetkisebbség tagjai vagyunk, emellett fájdalmasan tapasztalhatjuk, hogy nemcsak a fegyverrel elkövetett jogtalanságok meggátolásában és megtorlásában válik tehetetlenné a Népszövetség, mert kardot nem adtak neki, úgy, ahogy a párbaj-segédeknek adni szokás, hanem az olyan jogsérelmeknél is, amelyek a nagyhatalmak szempontjából igazán lényegtelenek, amelyek jóvátételéhez, vagy megelőzéséhez egy kis erkölcsi nyomás már elégséges volna.

Ilyen, a nagyhatalmak szempontjából lényegtelen, de Európa állandó nyugtalanságban tartásához nagyon is jelentőséges jogsérelmek azok, amelyek a nemzetkisebbségeket érik. A Népszövetség urai állandóan azt hangoztatták, hogy a kisebbségi jogok biztosításának előfeltétele a kisebbségek loyálisága. Azonban pontos értelmezését sohasem kaptuk annak, vajjon mit értenek loyáliság alatt?

A szervezett nemzetkisebbségeknek már első kongresszusán felmerült ez a kérdés és akkor ott a romániai németek megbizottja, aki később az egyik román kormányban kisebbségi alminiszter is lett és akinek személyes loyáliságában még egy román tényező sem kételkedett: kifejezetten hangsúlyozta, hogy egész nemzetektől loyáliságot követelni, nemzetekkel szemben loyáliságról beszélni az államhatalomnak nem lehet. A nemzeteknek csak egyes tagjai lehetnek loyálisak, vagy illoyálisak, de még abban az esetben is, ha egy nemzet igen sok tagja illoyálisnak mutatkozik, a nemzetről ezt általánosságban megállapítani nem lehet.

Am, ha a Népszövetség kisebbségvédelmi kötelezettségét csak egyes népkisebbségekkel szemben nem teljesítené, úgy felmerülhetne a gyanú, hogy az ő felfogása szerint ezek a népkisebbségek illoyálisak, vagy mondiuk, más célok, például az irredenta szolgálatában állanak. Dehát melyik az a népkisebbség, amelyik jogainak tényleg védelmére kelt? Legfeljebb az albániai görögöt sorozhatnánk ide, mert ennek ügyét az a férfi képviselte, aki a Népszövetségnek mindig dédelgetett munkása volt.

Nem állhat meg tehát a tétel, hogy a népkisebbségek illoyálisága oka annak, hogy a Népszövetség vállalt kötelezettségét teljesíteni elmulasztja. Vizsgáljuk meg tehát, vajjon valamit elmulasztottunk-e?

Vajjon a kisebbségek elkövették-e azt a hibát, hogy nem tájékoztatták kellő tisztelettel és tárgyilagossággal a maguk helyzetéről a Népszövetséget és Európa közvéleményét?

A szervezett nemzetkisebbségek eddig tízenegy kongresszust tartottak. Komoly ta-

„Nem engedhetem meg, hogy az abesszin ügyért egyetlen hadihajót is elveszítsünk,“

— mondotta Sir John Simon belügyminiszter

Sulyos támadás a kormány ellen — „Anglia ötven nemzet segítségével sem mer szembeszállni Mussolinivel“

Londonból jelentik: Az alsóház ma tárgyalta a külügyi vita kapcsán a munkáspárt bizalmatlansági indítványát, amelyet Mander képviselő interpellációja előzött meg. Mander ugyanis azt kérdezte Eden külügyminisztertől, vajjon javasol-e Genfben valami jóvátételt, vagy bocsánatkérést az abesszin császárnak, amiért a Népszövetség nem teljesítette az alapokmány 10-ik szakasza szerinti kötelezettségét, hogy fenntartsa országa területi épségét, sérthetlenségét és politikai függetlenségét.

Lord Cranborne külügyi államtitkár válaszolt: Nem!

Mander újabb kérdést intéz: Még csak sajnálkozását sem fejezi ki az abesszin nép szenvedései miatt?

Lord Cranborne: Kormányunk számtalanszor kifejezte sajnálkozását és nincs oka a bocsánatkérésre, mert Anglia minden tőle telhetőt megtett.

Az interpelláció után Atlee őrnagy előterjesztette és megindokolta a munkáspárt bizalmatlansági indítványát, amely szerint a kormány lealacsonyította magát, veszélyeztette a békét és nem teljesítette népszövetségi kötelezettségeit és ezzel elvesztette a Ház bizalmát.

A kormány elárulta Abessziniát, megtörte a Népszövetséget és megsemmisítette az együttes biztonságot, amelyben ezentul egyetlen nemzet sem fog hinni.

Sulyos és nagyon keserves megaláztatás Anglia számára a megtorlások elejtése. Aki ötven nemzet segítségével sem mer szembeszállni Mussolinivel, az nem védheti meg az angol birodalmat és ezért a kormánynak távoznia kell helyéről. A kormány ugylátszik a régi szövetségi rendszerhez akar visszatérni, amely egyszer, 1914-ben már háborúba döntötte ezt a világot.

Atlee őrnagy, a munkáspárt vezetője után Sir John Simon belügyminiszter emelkedett szólásra és kemény hangon visszautasította a munkáspárt támadását. Az el-

lenzék a Népszövetség bajaiból és az abesszin ügyből fegyvert akar kovácsolni a kormány ellen. A Népszövetség minden tagja mélyen sajnálja, hogy Genf kudarcot vallott. Még a pénzügyi és gazdasági megtorlások sem tudták megakadályozni azt, hogy a támadó elérje a célját. Az erőfeszítések nem jártak sikerrel, hogy a nemzetközi rendet megalapítsuk és fenntartsuk. Ezért azonban legkevésbé tehető felelőssé az angol kormány. A háború most véget ért és ezzel a megtorló intézkedések is elvesztették létjogosultságukat, ami kellemetlen tény lehet, de nem szabad előtte szemet hunyni. Atlee őrnagy beszéde egészen neveléses volt.

Nem vagyok hajlandó megengedni, hogy az abesszin ügyért akár csak egyetlen angol hadihajót is elveszítsünk.

Simon belügyminiszter ezután Lloyd George csütörtöki támadására tért át és kijelentette, hogy az abesszin helyzetet nem lehet a burok ügyéhez hasonlítani, amint azt ő tette. Lloyd George a múlt évben még azt állította, hogy a szankciók Németország, Ausztria és Magyarország részvétele nélkül tíz év múlva sem hozhatnak eredményt. Most vajjon miért ragaszkodik mégis a megtorlásokhoz. A való tényekkel számolni kell és az elért eredményeket a megtorló intézkedések sem másíthatják meg. Volt idő, amikor Lloyd George kijelentette, hogy Anglia semmi szín alatt sem hajlandó Ausztria miatt háborút viselni. Hogyan egyeztethető ez össze azzal a kijelentésével, hogy fegyveres erővel vagyunk kötelesek megtorolni az alapokmányon elkövetett minden sérelmet, mert különben gyávák vagyunk. Mi a különbség Ausztria vagy Abesszinia sérthetlensége között? És ha van különbség, nem éppen Lloyd George kötelessége ennek felismerése? Végül Sir John Simon a bizalmatlansági indítvány elvetését javasolta.

Ezután Archibald Sinclair beszélt és kijelentette, hogy a megtorló intézkedések most kezdik éreztetni a hatásukat Olaszországban és hiba, ha azokat éppen most szüntetik be.

Az alsóház nagy szótöbbséggel elutasította a bizalmatlansági indítványt

A késő éjszakai órákban fejeződött be a vita, majd szavazásra tették fel a munkáspárt bizalmatlansági indítványát. Az alsóház 384 szavazattal 170 ellenében elutasította az indítványt és ezzel a szankciók sorsa megpecsételődött.

nácskozások után egyhangú határozatokkal megállapították felfogásukat és feltárták helyzetüket és sérelmeiket. Határozataikról tiszteletteljes formában értesítették a Népszövetséget. A népkisebbségek nagyrésze tiszteletteljes és alaposan elkészített beadványokkal hívta fel a Népszövetség figyelmét azokra a sérelmekre, amelyek egyes kormányhatósági ren-

delkezések következtében érték.

A kongresszus határozatai ott fekszenek valahol a Népszövetség irattárában, a petíciók sorsáról pedig a főtítkárság évente jelentést szerkeszt, amelyekből mindenki megállapíthatja, milyen szármalmasan kevés az, amit a Népszövetség a kisebbségek védelmének érdekében tett.

A francia kormány békejobbot nyújt Németországnak

A francia kormány nyilatkozata az ország külügyi helyzetéről — „A helyzet súlyosabb, mint 1914-ben volt” —

Párisból jelentik: A szenátus ülésén Leon Blum miniszterelnök, míg a kamara ülésén Delbos külügyminiszter olvasták fel a kormány nyilatkozatát a külügyi helyzetről. E szerint a kormány nemzetközi téren és minden más problémánál őszintén kívánja a békepolitikát folytatni. A békét akariák minden nép és minden nemzet számára. Hadjáratot vezetünk eddig a népek kibéküléséért és ebből a békéből, — mondja a nyilatkozat — egyetlen népet sem szabad kizárunk. A legnyomatékosabban hangoztatja ezután a nyilatkozat Franciaország hűségét a Népszövetséghez, amelyet az együttes biztonság hatásos szervezetévé épít ki.

Attérve a megtorlások kérdésére, a francia kormány nyilatkozata a következőket mondja: Senki sem kívánhatja tőlünk, hogy most Abesszinia leveretése után megtagadjuk a legyőzötteket, de a dolgok mai állása mellett a megtorló intézkedések fenntartása már csak jelképes intézkedés volna. De a megtorló intézkedések megszüntetése más kérdéseket von maga után és ezeknek a kérdéseknek megoldása ügyében újabb tárgyalásokat kell majd indítani. Ezeknek a tárgyalásoknak pedig szintén a béke megerősítéséhez kell majd vezetniük. A Népszövetség általános reformja nem volna egyelőre indokolt, mert a genfi intézmény kudarca nem annyira a Népszövetség saját intézkedéseinek, mint inkább a végrehajtás során elkövetett hibáknak és mulasztásoknak tulajdonítható. Ha az együttes biztonság gépezete helytelennek bizonyult, ez azért történt, mert az alapokmányt későn alkalmazták. Az intézkedéseknek olyanoknak kellett volna lenniük, hogy azok elhárítsák a támadás megkezdését.

A Népfrontban tömörült pártok mindig a francia—német megértésért küzdöttek. Elvagyunk tökélyre arra, hogy eddig kifejtett erőfeszítéseinket ezért a célért tovább folytatjuk. Hitler, Németország vezére, többször kijelentette, hogy Franciaországgal a megegyezést akarja létrehozni. Nincsen szándékunkban kétségbe vonni egy frontarcos szavait, aki négy esztendőn át a lövészárkok minden nyomorúságával és szenvedésével megismerkedett. Április 10-én a locarnoi hatalmak megbízták az angol kormányt, hogy a német birodalmi kormánnyal tisztázza a német emlékirat bizonyos pontjait. Az ebben a tárgyban Berlinhez intézett kérdő-ívre a német kormány még nem küldte el válaszát, de biztos, hogy ez a legközelebbi napokban megtörténik.

Franciaország mindenestre a német javaslatokat azzal az őszinte kívánsággal fogja átvizsgálni, hogy azokban alapot találjon a megegyezésre.

Delbos külügyminiszter felszólalása után Montigni mérsékelt középpárti képviselő mondott interpellációt.

— *„A helyzet ma sokkal súlyosabb — mondotta — mint 1914. év tavaszán volt.* Franciaországnak azonban ezzel a súlyos helyzettel

szemben már hónapok óta semmiféle külpolitika nincs. Emlékezetbe idézte ezután Delbosnak decemberben mondott képviselőházi beszédét, amelyben kijelentette, ha a megtorlások sikertelenek maradnak, akkor az egyetemes biztonság csak üres ábránd. Ez a kijelentés emlékeztet a vésődött azoknak, akik halottak. És december óta Németország megszállotta a Rajna vidékét és a strassburgi székesegyház a német ágyuk lőtávoldában fekszik. A székesegyház tornyáról jól láthatjuk a német erődítési munkálatokat. Nem számíthatunk sem Amerikára, sem Németországra, sem Japánra, sem Olaszországra, sőt még Lengyelországra sem. Az egyetemes biztonságot pedig nem lehet három államra: Angliára, Csehszlovákiára és a Szovjetre felépíteni. Ha Németország és Olaszország között, ne adj Isten, megegyezés jön létre, akkor a francia hadse-

reg hogyan lenne képes két arcvonulat tartani. Franciaországnak magához kellett volna ragadnia a kezdeményezést a megtorló intézkedések megszüntetése tárgyában. A francia kormány azonban ennek a kezdeményezésnek minden előnyét Edennek és Litvinovnak engedte át. Nem tudom, hogy Németországgal lehet-e eredményes tárgyalásokat kezdeni, de legalább kísérletet kell erre tenni. Végül Montagni kijelenti, nagyon sajnálja, hogy a francia külpolitika külföldi befolyás alatt van.

Delbos külügyminiszter indulatosan felugrik helyéről és ingerülten mondja:

Erre a vádra a legerélyesebb tiltakozással kell felelni. A politikai szenvedélyektől elvakult férfiaknak gondolni kell arra, hogy a hasonló gyanúsítások milyen kárt okoznak az országnak.

Erre a kijelentésre Montagni ismét akart valamit válaszolni és már fel is emelkedett a helyéről, de a baloldal hevesen lehurrogta, úgyhogy visszaült helyére minden szó nélkül.

Utána Heraut mondott interpellációt és utalt arra, hogy közvetlen tárgyalásokat kellene kezdeni Olaszországgal és Németországgal.

A katolikus néppárti Pemet szólt most fel és bejelentette, hogy pártja kitarat a Népszövetség mellett, de reformokat kívánnak.

Franciaország átveszi Románia hadianyagrendeléseit

Bucurestből jelentik: Az „Adeverul” jelentése szerint Alimanisteanu költségvetési szakértő, aki most tért vissza a francia fővárosból, ahol pénzügyi és hadseregfelszerelési vonatkozásokban tárgyalt, tegnap délelőtt jelentést tett Anghelescu pénzügyminiszternek párisi utjáról. Bejelentette, hogy Párisban biztosítékot kaptak arra vonatkozólag, hogy amennyiben a hadipart nacionalizálnák, a francia kormány átveszi azokat a megrendeléseket, amiket a nacionalizálásig teljesítettek és azokat le is szállítja. A francia kormány

pénzügyi feltételei teljesen kielégítőek és megvan a jóindulat Románia fegyverkezése iránt. Azt hiszi azonban, hogy

bizonyos komplikációk is fel fognak merülni, de ezek sem pénzügyi és technikai természetűek.

Antonescu pénzügyminiszter reméli, hogy a párisi tárgyalások sikerrel fognak befejeződni. A nézeteltérések — az Adeverul szerint — politikai természetűek, mert francia körökben agályosnak tartják az utóbbi eseményekből visszatükröződő hitlerista tendenciát.

Percek alatt hatalmas ködoszlopokat

semmisít meg egy amerikai tudós találmánya

Erhardt Amália, a világhírű pilótanő próbálta ki a ködeloszlatóport

Newyorkból jelentik: Korszakalkotó tudományos kísérlet történt tegnap Amerikában. Egy ismert amerikai tudós olyan anyagot talált fel, amely poralakban a levegőbe jutva, szinte pillanatok alatt oszlatja széjjel a legsűrűbb ködöt. A nagyjelentőségű találmányt Erhardt Amália, a világhírű amerikai pilótanő próbálta ki, aki teg-

nap erős ködben felszállt gépével és a különleges készülékével ködeloszlató port szórt széjjel. Néhány perc alatt 160 méteres ködoszlopot sikerült a pilótanőnek teljesen szétoszlatni. A nagyszerűen sikerült próba hire valósággal lázba hozta az amerikai tudományos világot, miután ennek a találmánynak még eddig fel nem becsülhető jelentősége lesz.

A cluj-i rendőrség figyelmeztetésére

Nemzetközi zsebtolvajtársaságot tartóztattak le Budapesten

a Grand Prix versenye alkalmával

Budapestről jelentik: Emlékeztetes, hogy a nemzetközi vásár idején a cluj-i rendőrség táviratilag figyelmeztette a budapesti rendőrfőkapitányságot, hogy egy nagyjelentőségű nemzetközi tolvajbanda érkezett Budapestre, hogy a vásáron folytatásuk működésüket. Akkoriban a rendőrség hiábavaló módon nyomozott utánuk. Vasárnap azonban a Népligetben rendezett nemzetközi autóversenyen sikerült a banda három tagját: Bilanszky József 53 éves nemzetközi zsebtolvajt, ennek a feleségét és egy Kádárné nevű cluj-i nemzetközi tolvajnőt elfogni. A tolvajok felhasználták az alkalmat, amikor a közönség a győztes Novularit ünnepelte és a tolokodásban többeket kifosztottak. A rendőrség előtt azt állították, hogy őket csak a verseny érdekelte. A rendőrségen megmotozásukkor 1200 pengőt, 6000 leit, 600 lírát, 100 schillinget és igen sok olasz selyemárut talál-

tak náluk. Utlevelükből sikerült megállapítani, hogy az egész világot összekalandozták és Clujról előbb Olaszországba mentek és csak azután utaztak Budapestre, ahol most elfogták őket. A valutarendőrség külön eljárást indít ellenük.

Megfosztották a magyarországi nemzeti szociálisták a fővezérségtől gróf Festetich Sándort

Budapestről jelentik: Tegnap éjszaka 12 órakor a Britannia-szálloda egyik termében az összes magyarországi nemzeti szocialista pártok kiküldöttjei tartottak értekezletet, amelyen elhatározták, hogy gróf Festetich Sándort az országos fővezérségtől megfosztják. A magyar nemzeti szociálisták közös pártba tömörültek és új fővezérré ifj. Balogh István debreceni képviselőt választották meg. Az új fővezér hírszerint holnap kiáltványt intéz a hűveikhez.

A tengerszorosok problémája

Montreuxból jelentik: A tengerszorosok kérdésével foglalkozó értekezlet délutáni ülésén a török egyezmény tervezet első 5 cikkelyét ismertették, nevezetesen a kereskedelmi hajók áthaladásának kérdésével foglalkozó cikkelyeket. Az angol kiküldött felszólalásában kifejtette, hogy a Törökországnak a Népszövetséggel szemben vállalandó kötelezettségeiről nem csak ebben az öt cikkelyben történik említés, hanem egyéb cikkelyek is foglalkoznak e kötelezettségekkel, miért is célravezetőnek mondotta egy külön az említett kérdésekkel foglalkozó cikkely megszerkesztését. Az indítványt a török kiküldött is magáévá tette és elhatározták, hogy a cikkely megszerkesztésével a technikai bizottságot bízzák meg. Az értekezlet szerda délelőtt tartja legközelebbi ülését.

Fizessen elő az „Aradi Közlöny”-re!

Aggasztó méreteket öltött a matrózok sztrájkja Marseilleban

Párisban szünőben van a sztrájkmozgalom — Belgiumban a munkaadók és munkások között létre jött a megegyezés

Párisból jelentik: A nagy sztrájkmozgalom Párisban és a vidéken hir szerint a befejezéshez közeledik. A baloldali lapok azt remélik, hogy két-három napon belül az ipar minden ágában helyreáll a rend. A *Matin* azonban úgy tudja, hogy a vidéken, különösen Északfranciaországban még legalább is 230.000 munkás állja a sztrájkot. Megírja a lap azt is, hogy

Marseilleban aggasztó méreteket ölt a matrózok sztrájkja,

A matrózok felvonták hajóikra a vörös zászlót, megtagadták az engedelmességet tisztjeiknek és egymásután rendezik a felvonulásaikat. A jobboldali lapok főleg azt kifogásolják, hogy most már a matrózok is a negyvenórás munkahetet követelik, holott a francia tengerészet a nemzetközi versenyben a napi 8 órás munkaidő mellett máris nagyon lemaradt. Ezért a francia kereskedelmi tengerészeti sztrájkok bejáthatatlan következményekkel járhat. Marseilleben egyedül 5000 tengerész sztrájkol. Hir szerint a városi tanács legközelebbi ülésén az egyik tanácsos interpellálni fog azért, mert a munkások az Internationale hangjaival és vörös zászlóval vonultak fel és senki sem akadályozta meg tüntetésüket, de ezzel szemben, amikor a jobboldali pártok emberei nemzeti-szerű zászlókkal a himnuszt akarták énekelni egy tüntető menetben, akkor szétverték őket.

Lyonból jelentik: A vidék számos helyén különböző üzemeknél sztrájk keletkezett. A marseillei tengeréssztrájk általános. A matrózok csak azokat az árukat rakják ki, amelyeket megromlás fenyeget. Ezután a hajókat megszállották és idegen személyeknek megtiltották a hajó fedélzetére való lépést. Az árbócokon vörös zászlók lobognak.

A Havas-ügynökség jelentése szerint a legfelsőbb francia katonai hatóságok a hadsereg átszervezését készítik elő a határok hathatósabb védelme szempontjából. Az ország északi és nyugati határán újabb katonai egységeket létesítenek, a meglévőket kicserélik, illetve átszervezik. A 13-ik algiri gyalogezred, amely eddig Fezben székel, Metzbe kerül. Két bataillon katoanságot Thionvilleben helyeznek

VIII. Edward születésnapja

A La Manche csatornában elsüllyesztik az elhunyt György király gyönyörűen berendezett jachtját

Londonból jelentik: Ma ünnepelte meg nagy fényvel és pompával negyvenkettedik születésnapját VIII. Edward angol király. Az ifju uralkodó a kora reggeli órákban a Buckingham-palotába hajtattott, ahol felkereste Mary özvegy királyné lakosztályát. A volt királyné szerencsekívánataival és anyai áldásával halmozta el felséges fiát. Az uralkodó innen visszahajtattott ismét a St. James-palotába, ahol diszruhába öltözve a katonai gyakorlóterre hajtattott, ahol ünnepi díszben vártak rá már a felállott csapatok. A király a vezérkar kíséretében lovával elvonult a feszes vigyázállásban levő csapatok előtt, majd pedig megkezdődött a csapatok felvonulása az uralkodó előtt és ugyanakkor a tüzérség leadta a diszlövéseket a király tiszteletére. A dörgések elhangzásakor London valamennyi középületének árbócára felvonták a nemzeti zászlót és nem sokkal ezután elhangzottak a haditengerészet lövegeinek tüzelése is. Délben a Buckingham-palota egyik kisebb termében a király családi ebéden jelent meg, amelyen résztvett a királyi család minden tagja. Edward király elrendelte, hogy a volt király akaratahoz képest a *Britanniát*, V. György jachtját a *La Manche-csatornában elsüllyesszék*. Ezt a gyönyörűen berendezett jachtot hatszor építették át ötvenezer fontos költséggel.

el, egy másik gyalogezredet pedig Toulban.

Bucuresti-ből jelentik: A francia követség közli, hogy ellentétben az egyik fővárosi lapban megjelent cikkel, Leon Blum francia miniszterelnök és Blum ügyvédnök, belga állampolgár között, aki a craiova-i antifascista per alkalmával jött az országba, semmiféle rokoni kapcsolatot nem áll fell. Leon Blum Párisban született francia szülőktől.

Brüsszelből jelentik: A munkaadók és munkások között létrejött a megegyezés a fizetési szabadság és a legkisebb munkabérek ügyében. A kormány legközelebbi törvényjavaslatot terjeszt be, amely a megállapodásokat tartalmazza. A szociálista szakszervezetek országos tanácsa a munka felvételére szólította fel tagjait, minthogy a megállapodás a munkásság nagyrészére vonatkozik. A belga rendőrség megállapította, hogy a sztrájkmozgásban számos külföldi, főként német, lengyel és Balti-államokbeli kommunista vett részt, akik a Trockij-féle negyedik internacionálé szolgálatában állnak és izgatták a munkások között.

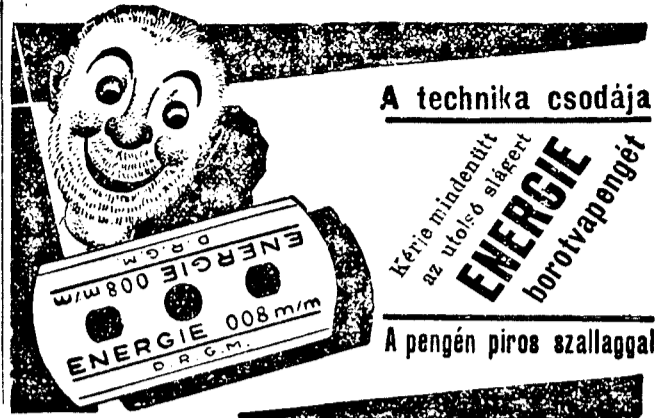
Vizsgaeredmények az arad-i iskolákban

Az arad-i katolikus gimnázium IV. és VIII. osztályának vizsgaeredménye — Az arad-i felsőkereskedelmi iskola növendékeinek 66 százaléka vizsgázott sikerrel — A Moise Nicoara felvételi vizsgái kitűnően sikerültek

Az elmúlt héten ért véget az arad-i katolikus fiugimnázium növendékeinek vizsgálója, amit legnagyobb részt a Moise Nicoara fiugimnázium tanári karából delegált vizsgáló bizottság folytatott le. A vizsgáló bizottság elnöke Iovitan Sabin volt, de jelen volt a timisoara-i főinspektor, Evutian Sabin is. A tanári konferencia hétfőn és kedden dolgozott a vizsgák eredményeinek megállapításán. Az eddigi megállapítások szerint az ugynevezett kisérettségire a IV. osztály növendékeinek 53,33 százaléka, míg a VIII. osztály vizsgázóinak 62,5 százaléka bukott el. A IV-ik osztály növendékei közül átmentek Berthe, Bihacsi, Ficzy, Kiss, Pánty, Prász és Régner, a VIII. osztályban Erneszt, Greiner, Kókai, Mikoss és Pintér vizsgáltak le. Az érettségi vizsgák Timisoara-n a Carmen Sylva leánygimnázium helyiségében június 28-án kezdődnek. Az érettségi bizottság tagjait az ország minden részéből delegálják, elnökük pedig egy egyetemi tanár lesz. Az érettségi bizottság tagjainak nevét csak az érettségi napján hozzák nyilvánosságra.

Az arad-i Felsőkereskedelmi iskola növendékei és tanárai befejezték a tanévet, mely a régi rendszerű kereskedelmi oktatás utolsó esztendeje volt. Az új közoktatásügyi törvény értelmében ugyanis a jövő tanévben egy teljesen újjászervezett iskola, a Kereskedelmi liceum áll a tanulók rendelkezésére. A jövő esztendőben a kereskedelmi liceum megnyitja első osztályát a negyedik elemiből most vizsgázott növendékek számára. A kereskedelmi liceum V-ik osztályába való felvételhez szükséges, hogy a növendék ezen a nyáron résztvegyen egy, a kereskedelmi iskola tanárai által vezetett előkészítő tanfolyamon, mely a felvételi vizsga anyagával ismerteti meg a növendékeket.

A jövő évben a kereskedelmi liceum I., V., VI., VII. és VIII. osztályokkal kezdi meg működését. Az iskola tantervébe új tantárgyként bevezetik a gyors- és gépirást is. A felső osztályok elvégzése jogot ad a katonai szolgálati idő csökkentésére. A nyolcadik osztály elvégzése után a növendékek érettségit tesznek,

Meghalt Surányi Miklós, az ismert magyar író

Budapestről jelentik: Surányi Miklós, a kiváló tehetségű magyar író ma reggel a Siesta-szanatóriumban meghalt. Az író asztmatikus bántalmi miatt már hetek óta sanatóriumi gyógykezelés alatt állott, betegsége azonban oly súlyosra fordult, hogy már nem lehetett rajta segíteni. Surányi Miklós 1882-ben született a baranyamegyei Felsőmindszenten. Jogi tanulmányainak elvégzésével újságíró lett, majd 1906—1910-ig Sigheuten volt megyei főlevéltárnok. Ettől kezdve kizárólag az irodalomnak élt és már első regényeivel a legismertebb magyar írók sorába lépett. Legutolsó, Széchenyi életéről írott műve, mint ismeretes, élénk vitát váltott ki a magyar szellemi életben.

mely a Kereskedelmi Akadémiára való felvételre jogosít. A Felsőkereskedelmi iskola ezévi vizsgái eredményei a következők:

Vizsgázott 99 növendék, átment 66, pót-vizsgára bukott 27, ismétlésre bukott 6. Ezek szerint tehát a növendékek 66 százaléka sikerrel végzett.

Kitiintetést kaptak a következő jeles növendékek: az I. osztályból: *Ponta Erem, Selezjan Sorin*, II-ik osztályból: *Rajkov Adalbert, Braun Miklós, Horváth Géza és Illés Tibor*, III-ik osztályból: *Darlau Ambrozia, Andras Iuon, Moca Traian*, IV-ik osztályból: *Mitrity Dusan*.

Itt említjük meg, hogy a Moise Nicoara-gimnáziumban most fejeződtek be a négy elemi végzett növendékek felvételi vizsgái. Összesen 99 növendék jelentkezett felvételre, akiket írásbeli és szóbeli vizsgának vetettek alá. A vizsgák kitűnően sikerültek, a növendékek nagyrésze 7. 8. 9 átlagos osztályzatot kapott. Tekintve, hogy a két első osztályban összesen csak 100 növendék számára van hely, a létszám majdnem teljesen betelt.

Ujabb zavargások Palesztinában

Az angol csapatok véres 24 órás harca az arabokkal

Jeruzsálemből jelentik: Nablus közelében tegnap egész napon át tartottak a zavargások és a harcok. Az összetűzések vasárnap kezdődtek és hétfőn este értek véget. Az angol csapatoknak 24 órás harc után sikerült az arabokat a Samariai hegységbe visszaszorítani. Itt azonban újabb erőfeszítést fognak kifejteni, mert igen sok hadianyagot vittek magukkal. Az eddigi harcnak igen sok áldozata van, de ezeknek a számát egyelőre nem lehet tudni. Palesztinában a helyzet még rendkívül feszült, azonban az angol kormány erélyes intézkedései előreláthatólag hamarosan letörlik az arabok ellentájlását.

Visszaérkezett Keletafrikából

Atzél Dia bárónő,

akit az olaszok abesszin kémnek, az abesszinek olasz kémnek néztek. — Nyilatkozik kalandos utazásáról a világoturós bárónő

București-ből jelentik: Mintegy fél évvel ezelőtt Atzél Dia bárónő elindult Abesszinia felé, hogy az ottani Vöröskeresztben teljesítsen szolgálatot. Most a bucarești-i Stanescu-szálloda előcsarnokában találkoztunk vele. Nem is kell mondania, sötétbarnára égett arca is arról tanuskodik, hogy csakugyan hosszabb időt töltött Keletafrikában.

Hozzáléptünk és megszólítottuk. A bárónő készséggel számolt be az utóbbi félszines és viszontagságos kalandjairól.

— Elindultam a nékus birodalma felé. Szerettem volna közelebbről látni ennek a régi népnek függetlenségi harcát. Sajnos azonban, a különös véletlenek egész sorozata akadályozta meg, hogy átlépjem Etiópia határát.

Kérjük, mondjon el mindent sorjában.

— Constanta-n szálltam hajóra, a román „Dacia“-gőzös vitt Pyreusig. Onnan a „Cyprus“ nevű görög hajón utaztam Port Saidba, onnan az „Athos II.“ vitt el francia Szomália fővárosáig, Dzsubuti-ig. Itt kellett volna megszereznem az abesszin vizumot, hogy vonattal tovább utazhassam Addis-Abeba felé.

Olasz kémnek nézték a magyar bárónőt

— Nyugodtan mondhatnám — folytatja a bárónő — hogy *voltaképpen magyar voltom gátolt meg a továbbutazásban.* A dzsibuti-i szállodában megismerkedtem egy görög fiatalemberrel, az pedig, mikor megtudta, hogy magyar vagyok, felhívta figyelmemet egy magányosan és busan üldögélő férfira, aki szintén magyar volt. Mindjárt össze is ismertettük. Kiderült, hogy ez a férfi csakugyan magyar. Bagossy Zoltánnak hívják, hét éven keresztül szolgálta az olasz érdekeket az abesszin fővárosban s csak néhány nappal ezelőtt menekült el Addis-Abeba felé. *Ez a Bagossy Addis-Abeba felől titkos rádió útján értesítette az olasz hadvezetőséget mindenről, amit látott és tapasztalt.* Amikor gyanuba fogták, sikerült idejekorán szétrombolnia titkos leadóállomását és francia Szomália területére menekülnie.

— Bár csupa olyan dologról beszélgetünk, amiről két, idegenben találkozó magyar általában beszélgetni szokott, ez a rövid ideig tartó csevegés akadályozta meg, hogy átléphessem a nékus országának határát. A francia kikötőváros ugyanis tele van kémekkel s amint később megtudtam, illetékes helyen már percek mulva értesültek arról, hogy az abesszin körökben érthető ellenszenvvel nézett Bagossyval találkoztam.

— Mikor másnap jelentkeztem vizumért az abesszin konzulátusnál, hidegen és elutasítóan csak ennyit mondtak: „Isi, naga“. Ez amhara nyelven van mondva és magyarul azt jelenti: igen, holnap. Két héten keresztül minden nap felmentem a konzulátusra s minden nap csak ezt a két szót kaptam válaszul kérésre: „Isi, naga“.

— Közben nyilvánvalóvá vált, hogy az abesszinek olasz kémnek tartanak. Észrevettem, hogy állandóan gyanus emberek járkálnak körülöttem és minden lépésemet figyelik.

— Milyen volt a társadalmi élet Dzsubuti-ban? — kérdezzük.

— Nem valamí vidám. A közelben folyó háború minden kedélyen nyomot hagyott. Általános az idegesség és nyugtalanság. Ezért, amikor kezdtem belátni, hogy nem igen reménykedhetem már, utra keltem és végigha-

józtam a Vörös-tengert egészen Adenig.

— Kellemsen ut lehetett.

— Nem mondhatnám, — tiltakozik mosolyogva Atzél Dia bárónő. — Itt ugyanis az történt, hogy az olaszok néztek abesszin kémnek. Megismerkedtem egy Elias Nascher nevű sziriai egyénnel, aki Rass Deszta frontjának összeomlása után jött Adenbe. Megtudtam, hogy a herceg egyik hadsegége volt.

Találkozás Deszta herceg árulójával

— Egy alkalommal észrevettem, amint a volt abesszin hadsegég szobájában egyik állítólagos barátja kutatott valami után. Kötelesszerűen értesítettem pár sorban Elias Naschert, hogy legyen nagyon óvatos, mert kémnek veszik körül. Ez volt a vesztém. Utólag kiderült, hogy Nascher tulajdonképpen olasz érdekeket szolgált s az ő árulásának tulajdonítható, hogy Deszta herceg harcvonala összeomlott. Ettől kezdve Nascher és az olaszok meg voltak győződve arról, hogy Abesszinia javára teljesítik kémszolgálatot. Helyzetem igen bizonytalanra vált s minden percben attól kellett tartanom, hogy — amint mondani szokták, — „korlátozzák személyes szabadságomat“.

— Előbb egy angol hajóval akartam elutazni, de szándékom meghiúsult, mert az angolok nem vették fel a hajóra kedvenc kutyámat, attól viszont én nem akartam megválni. Adeni olasz ismerőseim azt ajánlották, hogy utazzam el egy norvég hajóval. Csaknem az elindulás előtt tudtam meg, hogy ez nem lett volna tanácsos, mert a hajó ragályos betegeket szállít. Végül is vissztértem Dzsubuti-ba. Időközben nagyot változtak a dolgok, az olaszok bevonultak Addisz Abeba-ba, a nékus elhagyta országát s a francia kikötő tele volt menekülő abesszin előkelőségekkel. Itt ismerkedtem meg Tekle Havarate abesszin külügyminiszterrel és V e h i b pasával, akinek a napokban Athénben vendége is voltam.

Mielőtt elbucuznánk, Atzél Dia bárónő elárulja, hogy még mindig nem mondott le abessziniai utazásának tervéről.

A nékus sajtótőnöke București-ben

Ismeretes, hogy a fővárosnak rendkívül érdekes vendége van: gróf Hilarie du Berrier, Hailé Selassie volt sajtótőnöke és pilótája. A külön francia gróf az exnékus bizalmasai közé tartozik és megérkezése után az újságíróknak terjedelmes nyilatkozatot adott, amelyben az abesszin helyzetet természetesen erősen részrehajló módon festette le. A gróf, aki Atzél bárónővel érkezett Abesszinia-ból, hősként állítja be Hailé Selassiet, aki csak azért nem vett a kincstárabab felhalmozott sokmillió kincsből repülőgépeket országa védelmére, mert — nem akarta elveszíteni a Népszövetség rokonszenvét. Az exnékus — a gróf szerint — az utolsó csepp vérgig küzdeni akart, azonban tanácsadói beszéltek le erről a szándékáról. A továbbiakban Hilarie du Berrier gróf elmondta, hogy Abessziniának ma is felelős kormányja van, amely Wallhaga városban székel és az országot Szejum herceg irányítja, akinek 220 ezer főnyi katonasága van. Mellette áll Imru herceg is. Az erősen romantikus hangulatú nyilatkozatot mindenestre érdeklődés fogadta București-ben.

Speciáliták aprólékos laboratoriumi munkájának köszönhető, hogy a

PUDER, KÖLNIVIZ, ARC-SZAJFESTÉK PARFÜMÖK gyártásában

Les Créations N.H.B.

készítményei a tökéletesség és közkedveltség legmagasabb fokát érték el. Próbálja ki azokat! Kitünöek!

Kérje teljes bizalommal a legjobb drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Eng-gros beszerzési forrás: N. H. Baltsasar, București, Str. Selari 7.

Arad-ra várják a tűzoltóságot átvevő országos bizottságot

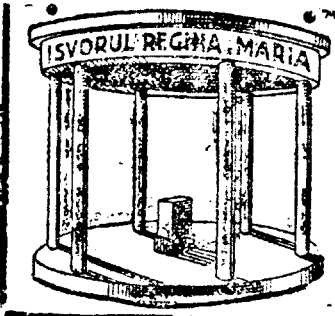
A belügyminiszterium leiratban értesítette az elmúlt nap folyamán Aradváros közigazgatási ügyosztályát arról, hogy a miniszter kinevezte azt az országos speciális bizottságot, amelynek feladatává tették az egyes városi tűzoltói szervezetek átvételét a hadsereg kötelékébe. A bizottság elnöke Lupascu alezredes, tagjai pedig Nicolae Petre alezredes és Patrascanu Constantin orvos-kapitány. Hír szerint a bizottság a közeljövőben Arad-on is megkezd munkáját.

Színház - Művészet

* Holnap, csütörtökön: az „Urilány“ premierje. Bátorra leszögezhetjük, hogy színházi premiert rég nem előzőtt meg olyan hallatlanul nagy érdeklődés, mint Zilahy Lajos bombasikert aratót vigjátékának az „Urilány“-nak csütörtöki bemutatóját. Az elővételi pénztárnál, a téli színház előcsarnokában megelégni a forgalom: mindenki az „Urilány“ előadására vált jegyet. Gábor Mara, — aki emiatt halasztotta el nyári vakációját — egy nagystílű kokottot kreál és bizonyos, hogy nem csak remek alakításával, hanem káprázatos toaletteljeivel is a siker egyik tényezője lesz. Hegyessy Magda szintén minden tekintetben neki való szerepben excellál. A humorról gondoskodik Gömörly Emma, kitűnő szerepe van id. és ifj. Szendrey Mihálynak, Kozma Hugónak, Ágay Margitnak, Kun Dezsőnek és Kiss Elemérnek is.

* Arad-i származásu hegedűművész szerepelt a bucarești-i rádióban. Kedden este nagyszerűen sikerült filharmonikus hangversenyt közvetített a rádió a bucarești-i stúdióból. A koncertet Jean Bobescu, a neves karnagy vezényelte és a hangversenyen fellépett Eniti Ernest, a világhírű arad-i származásu hegedűművész. Eniti Ernest egy Paganini-koncertet adott elő mesteri virtuozitással. Brillians technikája, amely Európa legnevesebb művészei sorába emelte, ezuttal is mély hatást váltott ki a közönség körében.

* Julius 4-én: Kontusovka — Horváth Micivel. A színházbajáró közönség élénk érdeklődéssel tekint Horváth Mici Julius 4-én tartandó bucsuestie és jutalomjátéka elé, amelynek során Axel Nielsen kitűnő zenés vigjátéka, a Kontusovka kerül színre nagyszerű rendezésben, kitűnő szereposztásban. A darab cimszerepe minden tekintetben Horváth Mici egyéniségéhez való és bizonyos, hogy ez az alakítás méltó kerete lesz egy bucsu estnek. Horváth Mici a sok-sok arad-i sikerei után olyan dadában akar elbucuzni közönségétől, amely irapans befejezése itteni pályafutásának és ezért választotta a Kontusovka főszerepét. Kivüle Inke Rezső mint vendég, valamint a társulat legjobbjai, így: Dálnoky Dudus, Gömörly Emma, Pál Magda, id. és ifj. Szendrey, Jávör, Kozma, Kun, Kiss stb. játszanak.

Nyaraljon a csodás szép és modern:

Băile Lipova Gyógyfürdő

Strand és pezsgős fürdő,
állandó katonazene.

A jobboldali diákok véres támadása a bucaresti-i kereskedőnegyed ellen

Az ellentállásra felkészült kereskedők és a diákok között valóságos uccai harc folyt le — A francia sajtó a bucaresti-i eseményekről — Tătărescu miniszterelnök a királynál

Bucuresti-ből jelentik: A vasárnapi véres események hétfőn este megismétlődtek. Pontosán az üzletzárások idején mintegy vezényszóra jobboldali diákok gyülekeztek a kereskedőnegyed Blanduziei-, Mardan- és Oituz-utcáiban. A diákok hirtelen támadást intéztek az üzletek ellen és botokkal, tütykösökkel fellegyverkezve bezárták a kirakatok ablakait, kiszörték az ottlévő árut, megrongálták és kitépték az ajtókat, sőt több üzletbe be is hatoltak és véresre verték a kereskedőket. A megtámadott kereskedők rövidesen feleszméltek a meglepő támadás hatása alól, alkalmazottaikkal együtt fellegyverezték magukat rőfösrudakkal és redőnyhúzó-botokkal és ellentámadást intéztek a diákok ellen.

Valóságos uccai harc keletkezett, amelynek során egy kereskedő, mint a diákok közül többen megsébesültek

és a mentőautók egymásután szállították el a sebesülteket. Közben megérkezett a rendőrség és több diákot letartóztattak. A jelenet megismétlődött a város több más részében is. Egyes helyeken haladó szellemű könyvekből máglyát raktak és a nyilt uccán elégették.

A város egyik legforgalmasabb részén, az Elisabeta-köruton egy diákcsoporthoz tartozók a Herz-féle könyvkiadó-vállalat könyvekkel zsúfolásig megrakott autóbuzsát, a sofőrt lerántották a kormánykerék mellől és eszméletlenül verték. Közben néhány diák meggyújtotta az autóban levő könyveket, amelyek óriási lánggal lobogni kezdtek. A járőrök pánikszerűen menekültek a tűz közeléből. Később megérkeztek a tűzoltók, de addigra már az autóbuzs faalkatrészei is elégették.

A francia lapok legújabb kiadásai részletesen foglalkoznak a bucaresti-i eseményekkel. A Populaire a megdöbbenés hangján ír a történetekről és megállapítja, hogy az események berlini mintára történnek és csupán a külszöbön álló rendszerváltozást akarják leplezni.

Willer József nyilatkozata

a magyar kisebbség elleni vádakról

Bucuresti-ből jelentik: A Balkan Press című könyvadásos interjúval közöl dr. Willer József képviselőtől, a Magyar Párt parlamenti csoportjának főtájkárától, Willer képviselő a hozzáírt kérdésekre elmondja, hogy a magyar kisebbséget állandóan az irredentizmus vádjával illetik tizenhét év óta, ez a vád azonban alaptalan és csak ürügyül szolgál. A magyarságnak minden területen kulturális, gazdasági, sőt, az egészen magánjellegű, egyéni ténykedéseiben is igyekeznek egyes körök irredentizmust keresni. Ez a vád a magyarság elleni visszaéléseknek az ürügyévé vált. Ha létezik irredentizmus, akkor az kétféle. Az egyik az aktív irredentizmus, amely a kémkedés, merényletek s az állambiztonság elleni cselekedetek formájában nyilvánul meg. Ez a hivatásosok és fanatikussok irredentizmusa volna s e szerencsétlenekek az illetékes hatóságoknak kell felelősségre vonniuk, büntetniük, de az ilyen, esetleg előforduló egyéni kémkedésért nem lehet felelőssé tenni az egész magyar lakosságot. Létezhetik ugynevezett lelki irredentizmus is s ha ilyen van, annak az eredetét kell kutatni. Bizonyos társadalmi elégedetlenség van, de elégedetlenség található a román lakosság körében is. Az elégedetlenség megszűnik, ha az előidéző bajokat orvosolják. Transsylvania-ban századokon át együttéltek három nemzet békességben és megértésben. Ezt a békés együttműködést és megértést kellene visszaállítani.

Feltartózatlanul közeledik ugyanis az idő, amikor Románia legnagyobb és legszélesebb néprégeket felölelő demokrata pártja, a nemzeti-parasztpárt uralomra kerül és a jobboldal a zavargásokkal akarja ezt az időpontot előidézni. Az Information szerint az utóbbi napok eseményei, különösen a demokrata sajtó munkatársainak brutális megtámadása és a haladó szellemű sajtó megfélemlítése veszélyezteti azt a jóviszonyt, amely Romániát a francia néphez és a kisantant-államokhoz fiúzi. A francia lapok állásfoglalása mély hatást keltett a kormányhoz közelálló körökben.

Kedden délután egy csoport fiatalember

Elítélt az arad-i törvényszék egy timişoara-i gyógyszerészt, aki megrágalmazta Iancu Traian rendőrkesztort

— A timişoara-i Casa Cercuala gyógyszerbotrányának epilógusa a bíróság előtt — A vádlott gyógyszerész tagadta, hogy a kvesztor elleni feljelentést aláírta volna és volt ügyvédjét vádolta

Az esztendővel ezelőtt történt timişoara-i nagy betegsegélyző pénztári botrány egyik epilógusa kerüzt ma az arad-i törvényszék első szekciójának Popescu—Stroescu tanácsa elé, ahol vádlottként Halmágyi Constantin timişoara-i gyógyszerész állott, míg a feljelentő Iancu Traian, Arad rendőrkesztora volt. A kvesztor hatóság előtti rágalmozás és hamis vád miatt állította bíróság elé a gyógyszerészt. Az ügy előzményei még 1931-re huzódnak vissza.

Halmágyi a Casa Cercuala gyógyszertárában működött és amikor onnan kilépett, bünvádi feljelentést tett a betegsegélyző több vezetője ellen. A feljelentés szerint

hatalmas mennyiségben tulajdonították el a betegsegélyzőpénztár gyógyszerrel, amelyeket azután magánosoknak adtak el és iüképpen nagymennyiségű kábítószerrel hozták ilymódon forgalomba.

Nagy apparátussal indult meg a fegyelmi és bünyügyi vizsgálat, melynek folyamán megállapították, hogy a timişoara-i Casa Cercuala gyógyszertárban tényleg visszaélések történtek. A vizsgálat folyamán történt, hogy Halmágyi Arad-ra jött és Iancu Traian rendőrkesztornál jelentkezett, aki abban az időben rendőrigazgató volt és közölte, hogy tudomása szerint egyes arad-i magánosoknál nagyobb mennyiségű gyógyszer és kábítószer található abból a mennyiségből, amelyet a timişoara-i Casa Cercuala-nál eltulajdonítottak. Bár előírás szerint a rendőrigazgatónak be kellett volna várnia, amíg a timişoara-i vizsgálóbíró hivatalos átiratban kéri a házkutatást, Iancu Traian teljes mértékben elő kívánta segíteni a bűnözők leplezését és elrendelte a házkutatásokat, amelyeket Negoescu komisár hajtott végre. Annál nagyobb volt a rendőrkesztor meglepetése, amikor néhány nap mulva arról értesült, hogy feljelentést tettek ellene, amely szerint nem járt el kellő eréllyel az ügyben és módot nyújtott a bűnösöknek arra, hogy eltüntessék a gyógyszereket. A feljelentés alatt pedig Halmágyi Constantin timişoara-i gyógyszerész szerepelt aláíróként.

Az ügyben megindult a bünyügyi vizsgálat és a vizsgálóbíró kihallgatta Halmágyit, aki annyit közölt, hogy felelősséget vállal a feljelentésben szereplő adatokért. Ugyanezt vallotta az ügyész-ségen is, később azonban, amikor ismét kihallgatták,

azt mondomta, hogy a feljelentést tudta és beleegyezése nélkül ügyvédje, dr. Motu Eugen timişoara-i ügyvéd adta be és azzal semmitfele közzsége nem vállal.

Kijelentette, hogy első kihallgatása alkalmával csak azért vállalta a felelősséget a feljelentésért, mert arra ügyvédje rábeszélte, később azonban látta, hogy ügyvédje az ügygel kapcsolatosan több visszaélést követett el és ezért megvonta fel-

behatolt a törvényszék épületébe és itt váratlanul megtámadott több kisebbségi ügyvédet. Az ügyvédek inzuláltak. A korona-ügyész és főügyész a megtámadott ügyvédek panaszára bevezették a vizsgálatot a támadók kilétének megállapítására. Az inzuláltak ügyvédek egyébként tiltakozó memorandumot terjesztettek az ügyvédi kamara elé.

Tegnap délután egyébként Petroşani-ban is rendzavarások voltak. A jobboldali diákok megtámadták a munkásokat, akik azonban visszaverték támadóikat. A csendőrség letartóztatta Sandru román lelkeszt és több munkást is őrizetbe vett. A letartóztatottakat át-kísérték a sibiu-i hadbíróvágra.

Tatarescu miniszterelnök tegnap délután kihallgatáson jelent meg a királynál. A miniszterelnök hosszas jelentést tett az uralkodónak a legutóbbi napok eseményeiről és egyben tájékoztatta az uralkodót, hogy a kormány milyen közrendészeti intézkedéseket fogantatott. A királyi audiencia után a miniszterelnök Victor Antonescu és Inculet miniszterekkel tárgyalta a napirenden levő politikai problémákról.

hatalmozását és bünvádi feljelentést tett ellene. A vizsgálat során az ügyvédet is kihallgatták és dr. Motu kijelentette, hogy a feljelentést a gyógyszerész kívánságára és a gyógyszerész által bediktált adatok alapján adta be Halmágyi nevében és volt ügyvéde aláírása is szerepel az okmányon. A vizsgálat teljes mértékben tisztázta Iancu Traiant, akiről megállapította minden fórum, hogy számszázalékosan teljesítette kötelességét és semmiféle váddal nem illethető. Ezekután a kvesztor bünvádi feljelentést tett Halmágyi ellen hamis vádról.

Ilyen előzmények után tárgyalta az ügyet ma a törvényszék. Halmágyi ismét kijelentette, hogy a feljelentést nem írta alá és azt ügyvédje tudta és beleegyezése nélkül adta be. Hivatkozott arra, hogy a timişoara-i bíróság az ő feljelentésére hasonló ügyből kifolyólag elítélte dr. Motut.

A rendőrkesztor tanuvalomásában ismerette az ügyet és leszögezte, hogy

csupán elégtételt kíván annakidején az ügyből kifolyólag történt meghurcoltatásért. Erkölcsei kártérítés címén ezért csupán egy lelt kért megítélni.

Hosszas tanácskozás után a bíróság meghozta ítéletét, amelyben bünyösnek mondotta ki Halmágyi Constantint, akit ötnapi elzárásra és 1000 lei pénzbüntetésre ítélte, azonban a büntetés végrehajtását felfüggesztette, miután tekintetbe vette a vádlott büntetlen előéletét. Kötelezte egyben, hogy Iancu Traian kvesztornak egy lelt erkölcsi kártérítés címén fizessen. Gitta Augustin helyettes fő-ügyész, aki a vádat képviselte, valamint a kvesztor, megnyugodtak az ítéletben, Halmágyi azonban fellebbezést jelentett be, mert — mint kijelentette — a Táblánál be akarja igazolni, hogy a feljelentés szerzője dr. Motu ügyvéd volt és így az ügyvédet kell felelősségre vonni a kvesztor megrágalmazásáért.

CENTRAL 8, 7¹/₄ és 9¹/₂ órákor

Premier!

Szerelmi négyes

Kedélyes, jóízű humorral telített, derős énekes vigjáték.

Olga Csehova, Wolf Albach Retty,
Gusti Huber, Leo Slezak.

SELECT 8, 7¹/₄ és 9¹/₂ órákor

Egészen olcsó helysákkal, mára prolongával
Shirley Temple: **Napsugárisasszony**

Jön: **Nocturno**. Gustav Machaty produkcióját.

Jön: Boris Kartoff izgalmas filmje:

Várkastély a Kárpátokban.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Nézeteltérés támadt a Jegybank és a gabonaexportőrök között a francia frank árfolyamának csökkenése miatt

A Banca Naționala a frank ellenében exportált áruk értékének csak 55 százalékát fizeti előlegül — Az exportőrök tiltakozásukat jelentették be ez ellen

București-ből jelentik: Általános feltűnést kelt pénzügyi és kereskedelmi körökben a Banca Naționala igazgatóságának tegnap hozott határozata, amely szerint

a Franciaországba exportálandó árucikkeknek értékének csak 55 százalékáig ad előleget, mert el akarja kerülni a francia frank esetleges újabb árfolyamcsökkenéséből származható károkat.

A mostanig érvényben volt gyakorlat alapján a Jegybank az exportárak teljes eladási árát fizette ki az exportőröknek az „erős valuta“ ellenében történő áruzállítások alkalmával. A francia frankot is erős valutának tekintették, de ezt az álláspontot a Jegybank igazgatósága most feladta. Már kilenc nappal ezelőtt felfüggesztette a francia frankban számított áruexport pénzügyi likvidálását,

tegnap pedig azt a határozatot hozta, hogy egyelőre az eladási árba csak 55 százalék előleget ad a szállítóknak. Az exportőrök között konsternációt keltett ez az elhatározás, amely ellen tiltakozásukat jelentették be.

Azt kívánják a Jegybanktól, hogy az 1935. december elsején életbe léptetett új devizatorvény rendelkezéseit továbbra is tartsa be és teljes százalékig fizesse ki a Franciaországba irányuló exportárak eladási árát, ahogy a devizatorvény azt előírja.

Arra is rámutatnak, hogy a francia frankot sem a francia kormány, sem a francia nemzeti bank nem értékelte le hivatalosan és a jelenlegi kurzuscsökkenés csak átmeneti jellegű,

amely a franciaországi gazdasági belviszályok elmulása után megszűnik és a frank újból viszszerereri normális árfolyamát.

A Franciaországba exportált áruk beszerzése céljából magas kamatok mellett kölcsönöket vettünk fel, — hangsúlyozzák az exportőrök — mert arra számítottunk, hogy a Banca Naționala a devizatorvénynek megfelelően ezután is kifizeti exportáraink értékét. De ha ezt teljes egészében nem kapjuk meg, úgy a kölcsönök kamatai súlyosan nehezedenek ránk, tehát nagy károkat szenvedünk, amellet pedig a Jegybank új elhatározása még a pénzhiányt is fokozza. Ha a Banca Naționala nem bírja másképpen közmegegyezésre megoldani a francia frank árfolyamhullámzása következtében beállott zavarokat, úgy leghelyesebb, ha a frankot nálunk átadja a szabad kereskedelmi forgalomnak és akkor minden exportőr szabadon értékesítheti a francia vevőkkel szemben fennálló követelését.

Az is érdekes, hogy a Jegybank igazgatósága arra utasította a külkereskedelmet szabályozó

hivatalt, hogy sürgősen adja ki a franciaországi áruk behozatalára szóló importengedélyeket, mert 20 százalékkal növelte a francia frank-diszponibilitást, hogy az importőrök könnyebben rendezhessék az áruvételekből származó kötelezettségeiket.

Végül azt is jelentik București-ből, hogy a gabonaexportőrök, akiket elsősorban érint sulyosan a Jegybank elhatározása, küldöttségileg fordulnak holnap Constantinescu jegybankkormányzóhoz, akitől azt kérik, hogy a Jegybank szigorúan tartsa magát az 1935. december elsejei új devizatorvény rendelkezéseivel, mert az exportőrök akkor nem érheti kár.

Újabb komplikációk a deviza- amnesztiatorvény végrehajtása körül

A régi import-okmányok besolgáltatását és megsemmisítését követeli a Jegybank.

Bucuresti-ből jelentik: A Banca Naționala központi igazgatósága most fejezte be az átvizsgálását azoknak a kérvényeknek és bejelentéseknek, amelyeket a deviza-amnesztiára reflektáló importőrök, gyárosok és más üzletemberek nyújtottak be a devizakiadásokra amnesztiát elrendelt törvény alapján. Pontosán átvizsgálták a beszerzett devizaátutalásokra vonatkozókat és megállapították, hogy sok importőr nem szolgáltatotta be a Banca Naționala-hoz az import-dokumentumokat, amelyek alapján a fekete-tőzsdéi átutalások történtek. Ezeket az okmányokat a Banca Naționala megsemmisíti és ezért a munkáért 7 ezreléket számít fel az importőrök terhére.

Az amnesztiát kapott cégek természetesen most már nem a fekete-tőzsdén, hanem a Banca Naționala útján akarják devizaátutalásaikat eszközölni és e célból megfelelő mennyiségű deviza kiutalását kérték. A Jegybank az alábbi szövegű bélyegzőt készítette és ezt vezeti rá az ilyen kérvényekre:

„A devizakiutalásra vonatkozó kérelem elintézését mindaddig elhalasztjuk, amíg a kérvényező meg nem jelöli a más uton eszközölt deviza fizetéseit és amíg be nem nyújtja az import-dokumentumokat megsemmisítés végett.”

Az importőrök között nagy feltűnést kelt a Jegybank intézkedése, mert azt hitték, hogy az éveken át folytatott fekete-tőzsdéi átutalások utólagos bejelentésével teljesen elintézték a kényes ügyeket. Azonban most konstatálják, hogy az import-dokumentumokat is be kell szolgáltatni a legközelebbi napokban.

Husz százalékos kárt okozott néhány aradmegyei községben a legutóbbi jégeső

Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk arról, hogy Arad-on és környékén 8—10 percig mogyoró nagyságu jég és felhőszakadászerű eső esett. A Mezőgazdasági Kamara értesülése szerint a jégeső szerencsére csak néhány községben okozott kárt és azokban is csak egyrészt pusztította el a termésnek.

A Mezőgazdasági Kamara úgy informált bennünket, hogy Jermata-Neagra és Zerind községek határában kb. 20 százalékos, Páncota-n pedig, mintegy ezer holdon, 15—20 százalékos kárt okozott a jég. Iratoș-on és Covasint-on szintén kisebb károkat okozott a jég.

Ezekeken kívül Mișca, Adea és Sinte-mare községek határában a jég és a hatalmas eső szintén erős nyomokat hagyott, de nagy károkat nem okozott.

Az olasz állampolgároknak be kell szolgáltatniok az olasz bankjegyeket

Cluj-ról jelentik: Az olasz királyi konzulátus az érdekeltek tudomására hozza, hogy bármily névértékű olasz bankjegyek, melyek külföldön élő olasz állampolgárok birtokában vannak, folyó év június 30-ig az országban levő illetékes olasz konzulátusoknál letétbe helyezendők. Az összegeket birtokosaik javára írják Olaszországban zárt számlára. Másszóval a bankjegyek birtokosai a névértékeket képviselő összeget nem használhatják fel csak „a külfölddel való értékcserék olasz nemzeti intézete“ által kiadott engedély alapján.

A külföldi állampolgárok szintén bejelenthetik olasz bankjegykészletüket az országukban levő olasz királyi konzulátusoknál. Köztudomásra hozzák, hogy 1936. június hó 30-ika után semmiféle indokkal nem lehet Olaszországba bevinni külföldön levő olasz bankjegyet.

— AZ ARAD-I BANCA NAȚIONALĂ AL IGAZGATÓJÁNAK ELŐLEPTETÉSE. Ilie Moldovant, az arad-i Banca Națională-fiók egyik aligazgatóját a központi igazgatóság július 1-i hatállyal a Banca Națională București-i központi intézetéhez nevezte ki. Ez az előléptetészámbamenő kinevezés 15 évi szolgálat után történt és Arad pénzügyi és gazdasági köreibben mély benyomást keltett.

— A petroleum vállalatok még mindig nem fizették be horribilis deviza tartozásukat. Mint București-ből jelentik, a petroleum-vállalatok a petroleum-exportból még a múlt évben általuk inkasszált devizából az államnak 280 ezer fontsterlinget előlegeztek. Errevaló hivatkozással a petroleum-vállalatok nem szolgáltatták be az exportból származó devizát a Banca Națională-nak és a Jegybank emiatt is szűkölködött a szabad devizákban. A Jegybank most elhatározta, hogy erőlyesen lép fel a petroleum-vállalatokkal szemben és a devizabeszolgáltatási szerződést, amelyet a petroleum-iparvállalatokkal az állam kötött, fel fogja bontatni. A Jegybank megállapítása szerint ugyanis a petroleum-vállalatok deviza-tartozása sokkal nagyobb, mint amennyi előleget az államnak besolgáltattak.

— CSÖKKENTIK A KONTINGENS ALÓL FELSZABADITOTT NYERSANYAGOKAT. Mint ismeretes, a minisztertanács elhatározta, hogy a kontingens alól tizféle nyersanyagot szabadít fel, mert minden formaságtól mentessé akarja tenni ezeknek behozatalát. A pénzügyminiszterium — tegnapi számunkban közöltük — ellenezte a minisztertanács határozatának végrehajtását, de a mai București-i távirati jelentés szerint most mégis hozzájárult. Annyit sikerült elérnie, hogy a tizféle nyersanyag helyett csak kilencet szabadítottak fel a kontingens alól. Ugyanis a kaolin ezután is kontingentálva marad. A minisztertanács határozata holnap jelenik meg a hivatalos lapban. A kontingens alól felszabadított kilencféle nyersanyagra törölték az összes kontingens-illetékeket.

— A Consum új száma a hét legaktuálisabb pénzügyi és gazdasági eseményeiről számol be. Fizetésképtelenségek. Új cégek és cégváltozások. Közszállítások és árlejtések első forrásból olvashatók a Consumban. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól, Cluj, Str. Iuliu Maniu 3.

Hol kíván nyaralni a Fekete Tenger partján?

CONSTANȚA-n és a gyönyörű Mamaia strandon

Tiz teljes nap a legnagyobb kényelemben, a legigényesebb ellátási feltételekkel: lakás a Palace luxusszállodában, étkezés étlap szerint és tetszés szerinti időben a kitűnő Transsylvania étteremben. Autocarokon naponta a strandra. Utazási, gyorsvonati, vasuti és mindennemű költséggel, a főszezonban csak

3.680.— Lei.

CARMEN SYLVA-n.

Lakás a tengerhez közel levő villákban. Étkezés bőséges és változatos. Vasuti és minden mellékkeltséggel a főszezonban csak

3.200.— Lei.

A tiz nap, teljes tiz napot jelent, tiz napot és tiz éjszakát, melyet a fürdőhelyen töltünk.

Az Ardeali Napilapok Egyesült Utazási Osztályának rendezésében.

Kérjen azonnal prospektust és jelentkezék erre a pompás nyaralásra.

INDULÁS JULIUS 2-ÁN.

Jelentkezési határidő június 27-ig az ARADI KÖZLÖNY utazási osztályánál.

SPORT KÖZLÖNY

Átütőerejü sikert hozott az Aradi Közlöny Középeurópai Kupa tippversenye

Ujabb díjazás — Megváltozott a pontozási rendszer — Az első forduló részletes eredménye —

Páratlanul nagy érdeklődés nyilvánult meg Középeurópai Kupa-tippversenyünk iránt és ezért újabb nyerési lehetőséget kívánunk biztosítani tippelőinknek akkor, amidőn a már közölt heti nyereményen, összversenyen és a döntő eredményeinek eltalálásán kívül

azt a versenyzőt is díjazzuk, amelyik egy szelvényen a legtöbb találatot érte el.

Ennek a külön versenynak a győztese is 100 lei jutalomban részesül. Eddig a legtöbb találat, amit egy szelvényen a tippelők elértek, 6 volt és a következők vezetnek 6-6 találattal: Draser Károly, Weichselbaum Frigyes, Gellér Lajosné, Szabó Sándor, Prokopetz Emil, Blhacsy Dezső, Pálffy Jenő, Szegő Miklós és Homolay János.

A pontozást eddig 3-2-1 arányban eszközöltük, azonban, hogy további tippelők bekapcsolódására módot nyujsunk, anélkül, hogy az első fordulón résztvevő tippelők érdekeit megsértenők.

a pontozási rendszert 5-3-1 alapra változtatjuk át.

Ezzel lehetővé tesszük, hogy azok a tippelők, akik csak a második fordulónál kapcsolódnak be, nem esélytelenek, mert hiszen csak a második fordulónál kapcsolódnak be, nem esélytelenek, mert hiszen csak két telitalálattal kell hogy többjük legyen, mint az olyan tippelőnek, aki már az első fordulóban résztvevő és máris behoztak 10 pontnyi hátrányt!

Remélhetőleg a pályázaton ilyenformán újabb és újabb tippelők fognak résztvenni, amivel a tippverseny nivója csak emelkedni fog.

A szombat-vasárnapi első forduló eredményeit alább adjuk, hogy minden résztvevőnek módjában legyen ellenőrizni számításainkat:

Szombaton: Sparta—Phöbus 5:2, Vienna—Hungária 2:0, vasárnap: Ferencváros—Slavia 5:2, Torino—Ujpest 2:0, Rapid—Róma 3:1, Prostejov—Admira 4:0, Bologna—Austria 2:1, Ambrosiana—Zsidenice 3:2.

A beérkezett tippszelvények feldolgozása sok időt vett igénybe és így csak ma áll módunkban a verseny állását közölni, amely az alábbi:

11 pont: Draser Károly, Weichselbaum Frigyes.

10 pont: Czitrom Sándor, Gellér Lajosné, Szabó Sándor, Prokopetz Emil.

9 pont: Gráb Ernő, Blhacsy Dezső, Geier Károly, Pálffy Jenő, Schwartz Jenőné.

8 pont: Schwartz Jenő, Szegő Miklós, Homolay János, Tesler Joan, Mayer Sándor.

7 pont: Pelcz János, Braun László, Szumerey Géza, Aranyos Ferenc, Földesi Zoltán.

6 pont: Vörös József, Reich György, ifj. Lendvay Ferenc, Löwy Mihály.

5 pont: Bali Tibi, Friedmann József, Scharfstein Ernő, Antal Pál, Boros Ferenc.

4 pont: Weinberger Jenő, Hirschler Imre.

A négyenél kevesebb pontot elért tippelők névsorát nem közöljük, de valamennyi eredményt pontosan nyilvántartunk és így az összesített versenyen a kevesebb pontot elért tippelők is teljes joggal szerepelnek.

Alant közöljük a második számú tippszelvényt, amely az első forduló revánsmérkőzéseit tartalmazza. Tekintettel arra, hogy a Slavia—Ferencváros mérkőzés már pénteken sorra kerül Prágában, a második fordulóban a tippszelvényeket legkésőbb péntek, június 26-ika délután 4 óráig kell leadni a 10 lei díjjal együtt az Aradi Közlöny fiók- vagy főkiadóhivatalában. Később beérkező, valamint kezelési költség nélkül beadott szelvények érvénytelenek. Kérjük a tippszelvényeket olvashatóan kitölteni és a pontos címet feltüntetni. A második forduló esélyeit holnap fogjuk boncolgatni. Ime a tippszelvény:

2. sz. Középeurópai Kupa Tipp-szelvény

Vienna—Hungária _____

Ambrosiana—Zsidenice _____

Phöbus—Sparta _____

Róma—Rapid _____

Prostejov—Admira _____

Ujpest—Torino _____

Austria—Bologna _____

Slavia—Ferencváros _____

Név: _____

Pontos cím: _____

Négy nemzeti bajnoki meccset bonyolítanak le a héten

A nemzeti bajnokságban ezen a héten ismét érdekes forduló kerül lebonyolításra, azonban az aradi csapatok ezúttal nem játszanak. A csónika forduló meccsel az alábbiak:

Szombat: Venus—Unirea-Tricolor.
Vasárnap: Juventus—Ripensia, Chinezul—CFR, Crişana—Universitatea.

Arad tovább vezet a városok statisztikájában

A városok statisztikájában a vasárnapi két vereség után is Arad vezet, mégpedig főlegesen. Oradea, majd Timişoara következnek sorrendben. A statisztika az alábbi:

1. Arad	2 + 5 = 7
2. Oradea	3 + 7 = 10
3. Timişoara	1 + 10 = 11
4. Bucureşti	4 + 6 + 9 + 12 = 15
5. Cluj	8 + 11 = 19

O Csik 58.6 mp.-et uszott Pécssett. Vasárnap Pécssett nagyszabású uszóversenyt rendeztek, amelyen az egész magyar élgárda résztvevett. A verseny legjobb eredményét Csik érte el, aki 58.6 mp.-el nyert a 100 méteres gyorsuszásban.

„OLLA” Gummi. — Orvosiilag ajánlva. Huszonhat állam egészségét óvja. — Ügyeljen az „OLLA” márkára, ne fogadjon el utánzatokat.

A Jiul csapata Arad-on

Vasárnap régnemlátott vendége lesz az arad-i futballközönségnek: a petrosani-i Jiul AC együttese játszik barátságos meccset az AMEFA ellen. A jóképességű jiul-völgyi csapat nagy játékerőt képviselő együttesében több arad-i származású játékos, így: Medve, Bulik, Cosma stb. szerepelnek és az AMEFA csapata, amely utolsó bajnoki csatájára készül a Venus ellen (július 5-én Bucureşti-ben), szintén legjobb csapatával áll ki az érdekesnek ígérkező meccsre.

Kovács 400 m gáton beállította saját rekordját

A BBTE nemzetközi atlétikai versenyének második napján Kovács szerepelt a legjobban, aki először indulva az idén 400 m. gáton ellenfél nélkül is beállította saját magyar rekordját. 5000 m-en Simon győzött Kelen, Esztergomi és az osztrák Fischer ellen, de a várt rekordnak közelébe sem jutott a mezőny. Eredmények:

100 m.: 1. Gyenes 10.5 mp. 2. Sir 10.6 mp.
400 m.: 1. Zsitvay 49.5 mp. 800 m.: 1. Vadas 1 p. 54.8 mp. 1500 m.: 1. Iglói 4 p. 01.2 mp. 5000 m.: 1. Simon 15 p. 12.2 mp. 400 m. gát: 1. Kovács 53.2 mp. Magyar rekord beállítva. Suly: 1. Darányi 14.62 m. Magas: 1. Bódossy 186 cm. Távol: 1. Koltay 729 cm. 4x100 m.: 1. BBTE 42.6 mp.

O Virtutea—CAR 5:4 (1:0 3:3). Vasárnap került előntésre a pünkösdi torna döntő mérkőzése, melyet a két helyi csapat vívott egymással. A mérkőzés előtt egy óra hosszat tartó felhőszakadás alaposan felzúrtatta a pályát és csak 800 néző jelent meg a mérkőzésen. CAR indítja a labdát és váltakozó játék után Ponta a 10. percben megszerzi a Virtutea-nak a vezetést, ezután a CAR fölénybe kerül, azonban eredményt a belső csatár puhasága miatt nem tud elérni, a fölényt több korner és 3 kapufa jelzi. Szünet után a Virtutea rohamoz és 10 perc alatt háromra növeli az előnyt. Ezután a CAR nagy fölényben játszik, a Virtutea halvesora teljesen visszaesik, a játék állandóan a Virtutea 16-osán folyik és a CAR Turl, Koncsek és Recsky révén egyenlít. Mivel a rendes játékidő alatt eldöntetlen volt az eredmény, a bíró 30 perccel hosszabbít. CAR megtartja fölényét és rövidesen megszerzi a vezetést. 4:3 lánál a Virtutea hávédje az 5-ösön kézzel üti le a labdát a CAR-csatár fejről, a bíró sipja meg is szólal, azonban a játékosok a játék hevében nem hallják és a bíró erre továbbot int. A CAR hávédjei a felpályán állanak és egy hosszú előreadott labdával a Virtutea leszen álló csatára megszökik és egyenlít. A CAR tovább rohamoz, azonban mikor a csatárok lövőhelyzetbe kerültek, a bíró egymásután 4 esetben offsid címen megakasztja a játékot. A 117-ik percben két Virtutea játékos áll leszen és megszerzik a győzelmet jelentő gólt. A bíró sipja most is néma s a megjelent közönség zúgolódva látja, hogyan vesztí el a jobbik csapat a mérkőzést. A Virtutea csapatából kiemelkedett Rotár hávéd, aki a mezőny legjobb embere volt, továbbá Ponta, Fiszer és Kosár kapus. A CAR minden játékosa dicséretet érdemel, különösen Recsky, Koncsek, Turi, Dászka, Lovits és Fekete.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS felel.

NYILTÉR.

E rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget. NYILATKOZAT.

Feleségemtől szül. Török Margittól különváltan élek és érte semmi anyagi felelősséget nem vállalok.

Arad, 1936. június 23.

2912

Madgyesi Kálmán.

Két olcsó Földközi-tengeri út

Constanța — Istanbul — Izmir — Rhodos — Candia — Malta — Palermo — Messina — Corfu — Pireus — Athos hegy — Istanbul — Constanța

első út: Julius 12—30. között
második út: Augusztus 2—20. között

a Wagons-Lits/Cook által kibérelt Regele Carol I. hajón
Prospektusok és beiratkozás a

Wagons-Lits/Cook

Menetjegyirodában
ARAD, Minorita-palota.

